

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

330. An Monialis illegitima possit esse absque dispensatione Abbatissa? Et
an possit Prælatum dictarum Monialium in supra dicta illegitimitate
dispensare? Ex p. 3. tr. 2. res. 101.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

in Glossalittera X. Emanuel Sà ver. beneficium num. 31. & alij. Vnde ego in casu huius Resolutionis putarem, tam sententiam Garziaz, quam Portel esse probabilem, nisi obstatet contra Portel Responsum Sacre Congregationis ad Episcopum Abulensem tenoris sequentis. Illustris, & Reverendissime Domine, vt frater, dubitationi amplitudinis tuæ nomine propositæ super ætate, quæ per Concilium Tridentinum c. 12. §. Ad ceteras autem dignitates, & c. §. 24. de reform. requiritur in iis, qui dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla lubest, obtinere volunt. Congregatio Illustrissimorum Patrum eiusdem Concilij interpretum ita respondendum duxit, nempe, decretum illud esse intelligendum de anno vigesimo secundo completo, quod reliquum est Deum amplitudini tuæ propositum in omnibus precamur Romæ die 24. Septemb. 1593. Amplitudinis tuæ Illustris, & reverendissimæ vti frater studiosissimus Hieronymus Cardin. Mathæus. Vnde ex his patet, quod cum Tridentinum afferat quod Monialis eligenda in Abbatissam non sit minor annis 40. non si ficere annum 40. inceptum, sed debere esse completum; Ideo tu cogita.

RESOL. CCCXXIX.

*An Monialis illegitima possit esse absque dispensatione Abbatissa?
Et an possit Prælati dictarum Monialium in supradicta illegitimitate dispensare: Ex p. 3. tr. 2. Ref. 101.*

§. 1. **N**egativam sententiam tenet Castellinus de elect. c. 17. n. 5. Barbosa de potest. Episc. p. 3. allegat. 100. n. 13. Sanctarellus in variar. resol. q. 40. n. 7. Suarez in 3. part. tom. 5. disp. 5. c. sect. 5. n. 15. Homobon. de stat. p. 1. c. 24. Naldus in sum. ver. Abbatissa, n. 2. Sanch. in sum. tom. 2. lib. 5. cap. 5. n. 19. & alij penes ipsium ex auctoritate cap. indemnitate, §. sanè, ver. verum si que, de elect. in 6.

2. Verum non defuit contrariam sententiam docentes, & hi sunt Portel in dub. Regul. ver. Abbatissa, n. 6. Miranda tract. de Monialibus q. 6. art. 3. & Hieronymus Rodriguez in compen. 99. Regul. resol. 2. n. 21. Ratio est, quia in c. 1. de filiis Presbyt. ne vllum verbum inuenitur de fœminis, sed tantum de viris, & fœminæ in odiosis non includuntur sub nomine masculinæ, ex regula c. generali. de elect. in 6. Et ad c. indemnitate, pro negativâ sententia adductum, respondet Rodriq. vbi supr. quibus omnibus adde id, quod notat Iulius Laurorius in variis elucubr. tit. 4. c. 24. n. 38. nempe sacram Cardinalium Congregationem declarasse, quod ex illegitimo thoro natæ consist. Sixti V. contra Regulares illegitimos, non comprehenduntur, quominus ad officium, vel dignitatem Abbatissæ, seu Priorissæ elegeri possint.

3. Nota tamen, quod etiam stando in prima sententia, possunt Prælati dictarum Monialium in dicta illegitimitate dispensare, vt docet Portel vbi suprâ, qui citat Emanuelem Rodriguez.

RESOL. CCCXXX.

*An Monialis vidua possit eligi in Abbatissam absque Sedis Apostolicæ dispensatione?
Et an, quæ virgines non sunt, excludantur ab Abbatissa, seu Priorissæ officio?
Et an non possint Moniales quacumque occasione transferri de Monasterio in Monasterium sine licentia Sedis Apostolicæ, neque ratione Prioratus, vel alterius officij: Ex p. 3. tr. 2. Ref. 99.*

§. 1. **A**ffirmativam sententiam mordicus defendit Laurentius Portel in dubiis Regularium, ver.

Abbatissa, n. 10. & Hieron. Rodriguez in compen. 99. Regul. resol. 2. n. 26. Ratio est, quia lex etiam Pipalis tolli potest per contrarium vsum, & ad hoc aliqui dicunt sufficere decennium, aliqui dicunt sufficere aliquando, attentis circumstantiis, tempus brevius quam decennium, qui verò tempus amplius extendunt, dicunt, per 40. annos sufficientissimè legem tolli per contrarium vsum, sed dato, & non concessio. quod aliqua lex canonica prohibuit viduam fieri Abbatissam, iam est abrogata per contrarium vsum; ergo, &c. Minorem propositionem huius argumenti fuscè probat Portel. vbi suprâ, idèd Suarez tom. 4. de Religione lib. 3. c. 6. n. 16. asserit probabilem esse hanc opinionem, maximè si consuetudo id approbet; cui standum esse ait. Vnde etiam Sanchez in sum. tom. 2. lib. 5. c. 5. n. 22. vbi probat ad Abbatissæ munus non desiderari virginitatem.

2. Non desinam tamen hic adnotare, quod Miranda negativam sententiam docet in manuali Præl. tom. 1. q. 7. art. 6. cui ego addo Homobonum de stat. Relig. p. 5. c. 24. Iulium Laurorius in variis elucubrationsibus tit. 4. c. 23. n. 10. & Lucam Castellinum tract. de elect. c. 17. n. 5. 14. & 17. vbi testatur sic declarasse sacram Cardinalium Congregationem die 15. Iulij 1616. sub his verbis. Si vidua monasticum habitum assumat, ad Abbatissæ, aut Priorissæ munus obeundum, absque Sedis Apostolicæ dispensatione eligi non potest. Vide etiam Barbosam de potest. Episc. p. 3. alleg. 100. n. 14 qui contra Sanch. tenet, quacumque, quæ virgines non sunt, excludi ab Abbatissæ, seu Priorissæ officio.

3. Notandum est tamen hic obiter, quod ex Decreto Pauli V. publicato à sacra Congregatione Episcoporum, & Regularium sub die 22. Decembr. 1617 ac in tantato Procuratoribus generalibus Ordinum, non possunt Moniales quacumque occasione transferri de Monasterio ad Monasterium sine speciali licentia Sedis Apostolicæ, toties quoties obtinenda, neque ratione Prioratus, vel alterius officij, quibuscumque in contrarium non obstantibus, vt notat Castellinus vbi suprâ de elect. cap. 17. n. 5.

Sup. hoc magis late infra in Ref. 333.

RESOL. CCCXXXI.

*Duo casus sape in praxi occurrentes deciduntur. Primo, an Abbatissa post expletum triennium possit Monasterium gubernare?
Secundo, an qui fornicatus est, &c. qui casus non pertinet ad hunc tractatum, idèd appositus est cum suo textu in suo proprio tractatu, & c. Ex p. 7. tr. 1. 2. & Misc. 3. Ref. 19. alias 17.*

§. 1. **F**Vi per litteras de his casibus interrogatus, Primo, an Abbatissa post expletum triennium possit Monasterium gubernare vsquequo fiat electio alterius Abbatissæ. Secundo, an qui fornicatus sit cum fœmina, si illam postea in vxorem ducat, possit fieri Clericus coniugatus.

2. Ad primum respondeo, quod licet officium Abbatissæ. finito triennio expiret, nec Episcopus possit illud prorogare, vt Sacri. Congregatio Episcoporum censuit, die 20. Febr. 1615. teste Gauanto in Manna. Episc. verb. Monialium Officiales, n. 20. tamen hoc non obstante existimo posse per illos dies in quibus noua electio efficitur, regere Monasterium sub aliquo titulo, seu nomine. Et ita docet Sanctotius in Comment. ad Constit. Minorum cap. 11. stat. 7. & ante illum Miranda in Manuali Præl. tr. de sacris Monial. q. 7. art. 9. concl. 2. vbi sic ait: Sive Abbatissatus officium à superioribus fuerit acceptatum, siue non, nulla tamen Monialis, Abbatissæ, neque Vicariæ, Minorum fratrum curæ subiecta, vltra triennium in suo officio potest durare. Hæc conclusio satis constat ex constitutione supradicta